

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Департаменти (управління) освіти
і науки обласних, Київської міської
державних адміністрацій

Про сучасні підходи до навчально-
виховного процесу учнів
з особливими освітніми потребами

На засадах демократизації освітньої політики та реформування системи інституційного навчально-виховного середовища Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 26 жовтня 2016 р. за № 753 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585» (щодо забезпечення права на освіту дітей із затримкою психічного розвитку шляхом їх навчання у спеціальних та інклюзивних класах загальноосвітніх навчальних закладів та відповідну поступову реорганізацію спеціальних шкіл та шкіл-інтернатів для дітей із затримкою психічного розвитку).

Затримка психічного розвитку (далі – ЗПР) не є стійким незворотнім психічним порушенням. Під впливом кваліфікованої корекційної допомоги практичного психолога, посада якого передбачена у штаті працівників загальноосвітніх навчальних закладів, а також вчителя-логопеда, діти із ЗПР досягають стабільних успіхів у навчанні та в подальшому мають можливість опанувати Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.

Припинення набору учнів до підготовчого та першого класів спеціальної школи для дітей із ЗПР з 1 вересня 2017 року та забезпечення можливості навчання вказаної категорії дітей у спеціальних та інклюзивних класах у загальноосвітніх навчальних закладах реалізує їхнє право на виховання в сім'ї та сприятиме процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.

Позиція щодо припинення набору учнів до підготовчого та першого класів спеціальної школи для дітей із ЗПР з 1 вересня 2017 року безпосередньо стосується навчально-реабілітаційних центрів, структурними підрозділами яких є спеціальні школи (школи-інтернати), загальноосвітніх шкіл-інтернатів та спеціальних шкіл-інтернатів інших видів, у яких функціонують класи для дітей із ЗПР.

Натомість діти із ЗПР успішно навчаються у спеціальних класах загальноосвітніх навчальних закладів (далі – ЗНЗ). Зарахування дітей із ЗПР у спеціальні класи в складі ЗНЗ здійснюється відповідно до Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах (наказ МОН України від 09.12.2010 № 1224, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 грудня 2010 р. за № 1412/18707). Зазначеним Положенням про спеціальні класи визначена оптимальна наповнюваність класів (груп), у тому числі для дітей із ЗПР. Оскільки спеціальні класи у ЗНЗ функціонують у спеціально створених умовах (однорідний контингент учнів, зменшена наповнюваність класів (груп), спеціальні навчальні плани, якими визначено години на корекційно-розвиткову роботу, адаптовані підручники, підготовлені вчителі), посада асистента вчителя у таких класах не передбачена.

За бажанням батьків та рекомендацією психолого-медико-педагогічної консультації, дитина із ЗПР може навчатися в інклюзивному класі загальноосвітньої школи відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (далі – Порядок).

Пунктом 9 Порядку визначено, зокрема, що навчання в інклюзивних класах здійснюється також за спеціальними підручниками. Принагідно наголошуємо на особливій актуальності питання забезпечення сліпих учнів, незалежно від місця та форми їх навчання, підручниками, надрукованими шрифтом Брайля. Це пряма відповідальність органів управління освіти.

Звертаємо увагу, що постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. за № 753 встановлено строк навчання у школі I ступеня загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами з обов'язковим підготовчим класом та 1-4 класи (5 років). Окрім того, у постанові Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585 слова «які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку» замінено словами «з особливими освітніми потребами»; слова «розумово відсталіх дітей» замінено словами «дітей з порушеннями розумового розвитку».

При проведенні консультативно-роз'яснювальної роботи з керівниками, педагогічними працівниками ЗНЗ різних типів, батьківською громадськістю взяти до уваги, що постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2016 р. за № 671 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» встановлено, що учням з порушеннями розумового розвитку видається свідоцтво про базову загальну середню освіту за спеціальною програмою; учням з помірною розумовою відсталістю видається довідка про закінчення повного курсу навчання за спеціальною програмою.

Нагадуємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585 «Про встановлення строку навчання у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами» строк навчання дітей з порушеннями розумового розвитку з урахуванням особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності становить: школа I ступеня - підготовчий клас, 1-4 класи; школа II ступеня – 5-9(10) класи, всього

10(11) років. Створення у школі II ступеня для дітей з порушеннями розумового розвитку 10 класу з поглибленою професійною реабілітацією (з урахуванням стану здоров'я учнів та рекомендацій лікарів) передбачено Положенням про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.09.2008 № 852, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22 грудня 2008 р. за № 1219/15910), що не є чинним для загальноосвітньої школи.

Просимо довести зазначені роз'яснення до відома працівників органів управління освітою, методичних установ, керівників, педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів, батьківської громадськості.

Заступник Міністра

Павло Хобзей